

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α' ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
07/10/2018

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Σύμφωνα με το κείμενο, (3^η παράγραφος του κειμένου), οι σημερινές συνθήκες ζωής, το εμπορικό πνεύμα, η τάση για ευκολία, η κυριαρχία της τεχνολογίας και του διαδικτύου, τα διαφημιστικά κόλπα και η έγχρωμη εικόνα είναι λόγοι που ωθούν στον μιμητισμό και κατά συνέπεια στην αντιγραφή, στην υιοθέτηση και δανεισμό λέξεων από άλλες γλώσσες.
(10 Μονάδες)

A2. Σύμφωνα με την έκτη παράγραφο του κειμένου, η επικοινωνία μας με άλλους πολιτισμούς είναι ευλογία. Για να μπορέσουμε όμως ταυτόχρονα να σεβαστούμε τη μητρική μας γλώσσα, χωρίς να χαθεί η επικοινωνία μας με άλλους λαούς, πρέπει να αποκτήσουμε στέρεη γλωσσική παιδεία, σπουδάζοντας συστηματικά την προφορική και γραπτή μητρική μας γλώσσα. Επίσης σύμφωνα με την έβδομη παράγραφο, προς αυτή την κατεύθυνση μπορούν να συμβάλουν η οικογένεια, το σχολείο και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.
(15 Μονάδες)

B1. Δομή της τέταρτης παραγράφου του κειμένου:

Θεματική περίοδος: « Τα αποτελέσματα .....γλώσσα.»

Λεπτομέρειες - σχόλια: «Δεχτήκαμε ..... φαστφουντάδικα κ.α.»

Κατακλείδα – συμπέρασμα: Δεν υπάρχει.

Η παράγραφος αναπτύσσεται **με παραδείγματα** καθώς το περιεχόμενο της θεματικής περιόδου χρειάζεται διευκρίνιση. Επίσης χρησιμοποιείται η διαρθρωτική φράση «**για παράδειγμα**» και στην παράγραφο καταγράφονται παραδείγματα ξενόγλωσσων λέξεων και φράσεων που χρησιμοποιούμε στο καθημερινό μας λεξιλόγιο.
(10 Μονάδες)

B2. Παράλληλα: πρόσθεση, προσθήκη

βέβαια: επιβεβαίωση, επίδοση - έμφαση

όμως: αντίθεση - εναντίωση

Ωστόσο: αντίθεση - εναντίωση

Τελειώνοντας : σύνοψη - συμπέρασμα, απαρίθμηση επιχειρημάτων

(05 Μονάδες)

B3. γνησιότητα: αυθεντικότητα

υφήλιο: οικουμένη (πλανήτη, κόσμος)

κυριαρχία: επικράτηση

αλλοιώνεται: διαστρεβλώνεται, νοθεύεται

αντιληπτό: κατανοητό

(05 Μονάδες)

B4. διαφορετικά ≠ όμοια

ικανότητα ≠ ανικανότητα, αδυναμία

έγχρωμη ≠ ασπρόμαυρη
αποδεχόμαστε ≠ απορρίπτουμε, αρνούμαστε
μειώνει ≠ αυξάνει, ενισχύει

(05 Μονάδες)

Γ. Παραγωγή λόγου

Επικοινωνιακό πλαίσιο και τεχνικά στοιχεία

Το άρθρο θα χρειαστεί τίτλο και αποφώνηση προαιρετικά (Υπογραφή Αρθρογράφου)

Πρόσωπο: χρήση του Γ' ενικού και πληθυντικού προσώπου.

Τίτλος: « Η Γλώσσα στις μέρες μας »

ΠΡΟΛΟΓΟΣ :απόρριψη από κάποιο γεγονός της επικαιρότητας ή αναφορά στο μαθητικό διαγωνισμό του περιοδικού και στη συνέχεια προσδιορισμός της έννοιας της γλώσσας ,αναφορά στη σημασία της σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο και επισήμανση του προβλήματος της γλωσσικής κρίσης –ένδειας.

Θα πρέπει να προηγηθεί μία μικρή παράγραφος με την περιγραφή του φαινομένου, πριν γίνει ανάλυση των παραγόντων που προκαλούν τη γλωσσική ένδεια: συρρίκνωση του λεξιλογίου, διείσδυση ξενόφερτων λέξεων ή φράσεων, χρήση συγκοπτόμενων λέξεων ή συνθηματολογικών εκφράσεων, ασυνταξίες, χυδαιολογίες και βωμολοχίες, δημιουργία νέων λέξεων, αδόκιμων όμως στο γραπτό λόγο, χρήση των greeklish.

Ζητούμενο 1: Αίτια – Παράγοντες της γλωσσικής ένδειας:

- **Ελλιπής εκπαίδευση:** οι συνεχόμενες αλλαγές στο μορφωτικό περιεχόμενο το σχετικό με τη γλώσσα, αλλαγές στις μεθόδους διδασκαλίας και η αναντιστοιχία του διδακτικού υλικού με τις ώρες διδασκαλίας υποβαθμίζεται η διαδικασία διδασκαλίας της γλώσσας και επικρατεί μια θεωρητική και πρακτική σύγχυση αναφορικά με τους σκοπούς της.
- **Το πρόβλημα της «διγλωσσίας»:** πρόωρη εκμάθηση μίας ή και δεύτερης ξένης γλώσσας, πριν ακόμη το άτομο κατανοήσει πλήρως τους κανόνες και τον τρόπο λειτουργίας της μητρικής γλώσσας.
- **Η εκπαίδευση,** στην προσπάθειά της να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας, προσανατολίζεται στην ειδικευση, με αποτέλεσμα ένας μεγάλος αριθμός μαθητών να αποκόπτεται από τα ιδανικά της κλασσικής παιδείας, τα οποία όμως συνδέονται με τη γλωσσική καλλιέργεια.
- **Τα Μ.Μ.Ε.:** τα χαμηλής ποιότητας προγράμματα που προβάλλονται από την τηλεόραση, δεν είναι δυνατόν να αποδοθούν με ποιητικό λόγο. Οι εφημερίδες, που αποτελούν το πιο πρόσφατο γλωσσικό υλικό στα πλατύτερα λαϊκά στρώματα,

έχουν πάψει να παρέχουν στους αναγνώστες τους γλωσσικά κείμενα επιμελημένα. Συχνά παρατηρείται προχειρότητα στη σύνταξη κειμένων, λάθη συντακτικά αλλά και ορθογραφικά, που τελικά αφομοιώνονται από τους αποδέκτες τους.

- **Η εισβολή της διαφήμισης** τόσο στην τηλεόραση όσο και στον τύπο: Κυριαρχεί η εικόνα, που όχι μόνο εκτοπίζει το λόγο, αλλά τον εμποδίζει να εκδηλωθεί και να αναπτυχθεί. Το λεξιλόγιο στις διαφημίσεις είναι συνοπτικό, εύηχο, κατάλληλο μόνο για την εξυπηρέτηση καταναλωτικών και ιδεολογικών σκοπών.

- **Η απομάκρυνση του σημερινού ανθρώπου από το βιβλίο.** Ο νεοέλληνας δε διαβάζει ή δε διαβάζει αυτό που πρέπει. Η υποτονική πνευματική και πολιτισμική ζωή, η μείωση του ελεύθερου χρόνου κάνουν μια σελίδα τυπωμένη με λέξεις απωθητική.

- **Ξενομανία:** η διαρκής διείσδυση ξένων λέξεων και χαρακτηριστικών του λόγου κάτω από την επιρροή του δυτικοευρωπαϊκού πολιτισμού.

- **Ο θυελλώδης ρυθμός εξέλιξης,** το πλήθος των νέων στοιχείων που προβάλλουν σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, απλοποίηση όρων, συμπυκνμένος λόγος που αφομοιώνεται από το σύγχρονο άνθρωπο.

- **Η ένταση, το άγχος, η ανασφάλεια,** που υπαγορεύονται από την τάση για υπερκατανάλωση, υψώνουν ανασχετικά εμπόδια στην ουσιαστική επικοινωνία και τις διαπροσωπικές σχέσεις. Η απομόνωση που καλλιεργείται δεν μπορεί παρά να έχει άμεσες επιπτώσεις και στη γλώσσα, που δεν καλείται πλέον να εκφράσει το σύνολο των εσωτερικών καταστάσεων του ατόμου αλλά ένα μικρό τμήμα τους.

- **Η διαχρονική τάση των νέων να διαφοροποιούνται από μεγαλύτερους τους,** τους ώθησε στη δημιουργία ενός «δικού τους» γλωσσικού κώδικα.

- **Η επικοινωνία με άλλους λαούς σε πολλούς τομείς** (τουρισμός, εμπόριο, επιστήμες κ.λπ.) και η αναγκαστική χρησιμοποίηση ξενόγλωσσων διεθνών όρων.

Προαιρετικά μπορεί να γίνει μία σύντομη αναφορά στις συνέπειες του φαινομένου και στην ανάγκη αντιμετώπισής του.

Ζητούμενο 2: Πλεονεκτήματα της σωστής χρήσης και γνώσης της γλώσσας:

Α. ΑΤΟΜΟ

- Η σωστή γνώση και χρήση της γλώσσας έχει ως αποτέλεσμα την οξύνοια και την καλλιέργεια της κριτικής ικανότητας, αφού η γλώσσα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το λόγο, τη λογική (επιλέγοντας και απορρίπτοντας λέξεις αποκτούμε πνευματική ευελιξία).
- Βοηθά τον άνθρωπο να αποκτήσει το δικό του ύφος και κατ' επέκταση αποτελεί μέσο εξατομίκευσης (δημιουργία ιδιαίτερου στυλ). Αν η γλώσσα είναι τυποποιημένη και λειτουργεί μόνο ως χρηστικό εργαλείο, ωθεί το χρήστη της στη μαζοποίηση.

- Αποτελεί μέσο έκφρασης σκέψεων και προβληματισμών του ανθρώπου. Συμβάλλει στην ανάπτυξη του στοχασμού και στην καλλιέργεια της κρίσης και του πνευματικού επιπέδου.
- Μέσο συναισθηματικής έκφρασης καθώς μέσω αυτής περιγράφεται ο ψυχικός κόσμος των ανθρώπων και έτσι έρχονται σε ψυχική επαφή και επικοινωνία.
- Ο άνθρωπος μέσα από το γλωσσικό του ύφος διαφοροποιείται από τους άλλους και προβάλλει το προσωπικό και αναπαλλοτρίωτο στοιχείο της ταυτότητάς του.

Β.ΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Με τον ορθό χειρισμό της γλώσσας επιτυγχάνεται σωστή επικοινωνία και προάγονται οι κοινωνικές σχέσεις. Προωθείται παράλληλα η υγιής και εποικοδομητική ανταλλαγή απόψεων η οποία θεμελιώνει τη δημοκρατία.
- Είναι το κυριότερο μέσο επικοινωνίας των ανθρώπων και ο κυριότερος παράγοντας για την αρμονική συμβίωση τους.
- Εμπεριέχει άλλα και μεταδίδει γνώσεις, εμπειρίες, επιτεύγματα της πνευματικής και γενικότερα πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Αποτελεί στοιχείο εθνικού πολιτισμού, στοιχείο που διαφοροποιεί ένα έθνος από τα υπόλοιπα.
- Με την ανταλλαγή απόψεων και γνώμων συμβάλλει στη δημιουργία πολιτισμού.
- Προάγει τη σκέψη ενός λαού, αντικατοπτρίζεται με αυτήν η πνευματική στάθμη, η ιστορία, αλλά και τα χαρακτηριστικά ενός λαού.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: **ανακεφαλαίωση και διατύπωση ενός τελικού μηνύματος-συμπεράσματος** :καίριος ο ρόλος της γλώσσας σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, γεγονός που καθιστά επιτακτική την άμεση αντιμετώπιση της γλωσσικής κρίσης ιδιαίτερα στους σημερινούς δύσκολους καιρούς για το έθνος μας.

Υπογραφή Αρθρογράφου

(Μονάδες 50)

ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

**ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ ΑΣΠΑ
ΒΕΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΝΤΕΛΜΠΙΖΗ ΜΑΡΙΑ
ΠΑΠΠΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ**